
DIAGNOZA OCZEKIWAŃ INTERESARIUSZY WEWNĘTRZNYCH I
ZEWNĘTRZNYCH WOBEC KSZTAŁCENIA NA STUDIACH PIERWSZEGO
STOPNIA I NA JEDNOLITYCH STUDIACH MAGISTERSKICH W
UNIwersytecie Śląskim w Katowicach

WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ

Projekt „Wyspy wiedzy” korzysta z dofinansowania o wartości 155 956,00 EUR otrzymanego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach Funduszy EOG. Celem projektu jest rozwój kultury jakości w sektorze edukacji poprzez zdiagnozowanie, zaplanowanie, rozwinięcie i wdrożenie do 30.04.2024 r. koncepcji kształcenia uniwersyteckiego opartego na projektowaniu uniwersalnym, edukacji włączającej i spersonalizowanej, a także na kształceniu umiejętności kluczowych z punktu widzenia potrzeb społeczno-gospodarczych oraz kompetencji niezbędnych do swobodnego dostosowywania się studentów i absolwentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach do zmieniających się czasów.

SPIS TREŚCI

I.	ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ.....	2
	3.1. CEL DIAGNOZY	2
	3.2. PROBLEMATYKA BADAWCZA	2
	3.3. METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE.....	6
	3.4. DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ I REALIZACJA BADAŃ	7
II.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ IDI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD PRODZIEKANEK I PRODZIEKANÓW DS. KSZTAŁCENIA I STUDENTÓW.....	10
III.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ FGI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DYREKTORÓW I DYREKTOREK KIERUNKÓW STUDIÓW.....	13
IV.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD KADRY AKADEMICKIEJ	19
V.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD STUDENTÓW I STUDENTEK.....	22
VI.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ FGI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD STUDENTÓW I STUDENTEK	24
VII.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD UCZNIÓW I UCZENNIC SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH	28
VIII.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD NAUCZYCIELEK I NAUCZYCIELI SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH	31
IX.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z <i>DESK RESEARCH</i> DOTYCZĄCEGO LOSÓW ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO.....	34
X.	WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH W OTOCZENIU SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO	37

I. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ

3.1. CEL DIAGNOZY

Przystępując do planowania badań społecznych o charakterze diagnostycznym wskazano na dwa podstawowe cele. Pierwszym z nich było **poznanie opinii interesariuszy i interesariuszek wewnętrznych i zewnętrznych na temat kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w UŚ**. Projektowanie zmian wymaga rozpoznania sytuacji zastanej, dlatego za ważne uznano sprawdzenie, jak oceniana jest aktualna sytuacja związana z prowadzeniem kształcenia w Uniwersytecie. Drugi cel diagnozy wyznaczało **zidentyfikowanie oczekiwań interesariuszy i interesariuszek wewnętrznych i zewnętrznych wobec kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w UŚ**. Poznanie opinii na ten temat jest warunkiem wypracowania efektywnych i satysfakcjonujących różne grupy odbiorców rozwiązań w zakresie dydaktyki prowadzonej w Uczelni, poprzez czerpanie z ich pomysłów i doświadczeń. Praktyczną implikacją realizacji wskazanych celów badawczych było zatem **dostosowanie założeń nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich do oczekiwań i potrzeb interesariuszy i interesariuszek wewnętrznych i zewnętrznych**.

3.2. PROBLEMATYKA BADAWCZA

W oparciu o cele badawcze sformułowano dwa główne **problemy badawcze**:

1. **Jakie opinie na temat kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w UŚ mają interesariuszki i interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni?**
2. **Jakie oczekiwania wobec kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w UŚ mają interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni?**

W ramach konceptualizacji problemu badawczego zidentyfikowano interesariuszki i interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, których opinie miały stać się podstawą wniosku.

Do grupy **interesariuszek i interesariuszy wewnętrznych** zaliczono osoby osadzone w strukturze Uniwersytetu Śląskiego, związane z tą uczelnią zawodowo bądź uczące się w niej. Są to: nauczycielki i nauczyciele akademicy, dyrektorki i dyrektorzy kierunków, prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów oraz osoby studiujące.

Interesariuszki i interesariusze zewnętrzni, których opinie zdecydowano się wziąć pod uwagę to osoby związane z Uniwersytetem Śląskim, jednak niebędące pracownikami ani studentkami i studentami tej uczelni. Zaliczono do nich: nauczycielki i nauczycieli i uczniów szkół ponadpodstawowych, pracodawczynie i pracodawców oraz absolwentki i absolwentów UŚ.

Problemy badawcze zostały uszczegółowione przez określenie następujących pytań badawczych, eksplorujących opinie poszczególnych grup interesariuszy:

1) PYTANIA DOTYCZĄCE OPINII NA TEMAT KSZTAŁCENIA NA STUDIACH PIERWSZEGO STOPNIA I JEDNOLITYCH STUDIACH MAGISTERSKICH PROWADZONYCH W UŚ

Grupa interesariuszy	Pytania badawcze
Nauczycielki i nauczyciele akademicy (NA)	<ol style="list-style-type: none"> 1. W jakim stopniu NA znają programy studiów ich macierzystych kierunków? 2. Czy NA znają programy studiów na podobnych kierunkach prowadzonych w innych ośrodkach akademickich w kraju i za granicą? 3. Jak NA oceniają obecne programy studiów na swoich macierzystych kierunkach, biorąc pod uwagę dobór zajęć/modułów kształcenia oraz treści przekazywanych studentom? 4. W jakim zakresie programy na macierzystych kierunkach studiów pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się? 5. Jak NA oceniają kandydatów na studia oraz studentów swoich macierzystych kierunków? 6. Jak NA oceniają obecne przygotowanie studentów do prowadzenia przez nich badań naukowych?
dyrektorki i dyrektorzy kierunków (DK)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jakiej są opinii DK na temat systemu organizacji dydaktyki? 2. Jakiej są opinii DK na temat programów studiów na kierunkach, które prowadzą? 3. Kiedy po raz ostatni dokonano zmian w programach studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich na kierunkach, które prowadzą DK? 7. Jak DK oceniają kandydatów na studia/studentów swoich macierzystych kierunków, biorąc pod uwagę ich wiedzę wyniesioną ze szkół niższych szczebli, zaangażowanie w proces studiowania oraz motywację do podjęcia studiów? 8. Jak DK oceniają kandydatów na studia/studentów swoich macierzystych kierunków, biorąc pod uwagę osiągnięte przez nich efekty uczenia się?
prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jakiej są opinii prodziekanów ds. kształcenia i studentów na temat systemu organizacji dydaktyki? 2. Jak prodziekani ds. kształcenia i studentów oceniają kandydatów na studia/studentów swoich wydziałów, biorąc pod uwagę ich wiedzę wyniesioną ze szkół niższych szczebli, zaangażowanie w proces studiowania oraz motywację do podjęcia studiów? 3. Jak prodziekani ds. kształcenia i studentów oceniają kandydatów na studia/studentów swoich macierzystych wydziałów, biorąc pod uwagę osiągnięte przez nich efekty uczenia się?
osoby studiujące	<ol style="list-style-type: none"> 1. Co skłoniło studentów do wyboru kierunku studiów w UŚ? 2. Na co studenci zwracają uwagę przy przeglądaniu programów interesujących ich kierunków studiów? 3. Jakiej braku w wiedzy/umiejętnościach wyniesionych ze szkół niższego szczebla dostrzegają u siebie studenci? 4. Jakiej oczekiwań mieli studenci, rozpoczynając studia w UŚ? 5. Czy studenci ponownie wybraliby ten sam kierunek studiów? 6. Czy studenci ponownie wybraliby studia na UŚ? 7. Jak wyróżnia Uniwersytet Śląski na tle innych uczelni, na których studiują ich znajomi? 8. Czy studenci są usatysfakcjonowani ofertą zajęć wybieralnych, fakultetów? 9. Jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje zdobyte w trakcie studiów studenci oceniają najwyżej? 10. Co pozytywnie zaskoczyło studentów w trakcie studiów?

	<ol style="list-style-type: none"> 11. Co negatywnie zaskoczyło studentów w trakcie studiów? 12. Czy są jakieś problemy, związane z programem studiów, które zdaniem studentów łatwo rozwiązać, ale nikt tego nie robi? 13. Czy studenci zamierzają kontynuować studia na tym samym kierunku w UŚ/innej uczelni?
nauczycielki i nauczyciele szkół ponadpodstawowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czy nauczyciele szkół znają ofertę dydaktyczną UŚ? 2. Jak oceniana jest oferta dydaktyczna UŚ? 3. Jak oceniana jest działalność promocyjna UŚ w szkołach? 4. Czy, zdaniem nauczycieli, uczniowie są zainteresowani studiami wyższymi w UŚ?
uczennice i uczniowie szkół ponadpodstawowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak oceniana jest oferta edukacyjna UŚ? 2. Jak oceniana jest działalność promocyjna UŚ w szkołach? 3. Jakie są plany edukacyjne uczniów szkół ponadpodstawowych? 4. Jakie czynniki warunkują decyzje dotyczące dalszej edukacji na poziomie wyższym? 5. Czy uczniowie szkół ponadpodstawowych zamierzają podjąć studia w UŚ?
pracodawczynie i pracodawcy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak oceniana jest oferta edukacyjna UŚ? 2. Jakich umiejętności, kompetencji i wiedzy oczekują pracodawcy od absolwentów UŚ? 3. Jak oceniana jest działalność promocyjna UŚ?
absolwentki i absolwenci UŚ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak oceniana jest oferta edukacyjna UŚ? 2. Czy studia przygotowały absolwentów do pracy zawodowej? 3. Jakie zajęcia realizowane na studiach są z punktu widzenia absolwentów przydatne, a z których należałoby zrezygnować? 4. Czy absolwenci ponownie wybraliby studia na UŚ? 5. Czy studia spełniły ich oczekiwania w zakresie rozwoju wiedzy i zainteresowań oraz przydatności w karierze zawodowej? 6. Czy aktualna praca, jaką wykonują absolwenci jest zgodna z ukończonym w UŚ kierunkiem?

2) PYTANIA DOTYCZĄCE OPINII NA TEMAT OCZEKIWANIA WOBEC KSZTAŁCENIA NA STUDIACH PIERWSZEGO STOPNIA I JEDNOLITYCH STUDIACH MAGISTERSKICH PROWADZONYCH W UŚ

Grupa interesariuszy	Pytania badawcze
nauczycielki i nauczyciele i akademicy (NA)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czy NA dostrzegają potrzebę zmiany obecnych programów studiów na ich macierzystych kierunkach? 2. Jaki powinien być zakres/charakter tych zmian?/Czego one powinny dotyczyć? 3. W jaki sposób zmiany te powinny zostać wprowadzone? 4. W jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje należy wyposażyć absolwentów macierzystych kierunków NA? 5. Czym powinna wyróżniać się oferta kształcenia w UŚ?
dyrektorki i dyrektorzy kierunków (DK)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czy DK dostrzegają potrzebę zmiany obecnych programów studiów na prowadzonych przez nich kierunkach? 2. W jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje należy wyposażyć absolwentów kierunków studiów prowadzonych przez DK? 3. Czym powinna wyróżniać się oferta kształcenia na UŚ? 4. Czy zdaniem DK konieczna jest bardziej intensywna promocja oferty dydaktycznej UŚ?

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Jak są oceniane przez DK oczekiwania studentów wobec kształcenia na UŚ wobec organizacji studiów oraz programów kształcenia?
prodziekanki prodziekani ds. kształcenia i studentów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jakie niedostatki systemu edukacji wyższej dostrzegają prodziekani ds. kształcenia i studentów? 2. Jakie zmiany w systemie edukacji wyższej należy wprowadzić? 3. Jakie zmiany w zakresie organizacji kształcenia na wydziałach reprezentowanych przez prodziekanów ds. kształcenia i studentów powinny zostać wprowadzone? 4. Czy prodziekani ds. kształcenia i studentów dostrzegają potrzebę zmiany obecnych programów studiów na ich wydziałach? 5. W jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje należy wyposażyć absolwentów kierunków studiów prowadzonych w ramach wydziałów reprezentowanych przez prodziekanów ds. kształcenia i studentów? 6. Czym powinna wyróżniać się oferta kształcenia na UŚ? 7. Czy zdaniem prodziekanów ds. kształcenia i studentów konieczna jest bardziej intensywna promocja oferty dydaktycznej UŚ?
osoby studiujące	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak powinno wyglądać studiowanie w dzisiejszych realiach? 2. Czego studenci oczekują od studiów na UŚ? 3. Jakie elementy programu studiów zdaniem studentów wymaga zmiany na kierunku, na którym studiują? 4. Czego chcieliby się nauczyć na swoim kierunku? 5. Czy studenci dostrzegają potrzebę nabywania podczas studiów wiedzy, umiejętności i kompetencji innych niż związane bezpośrednio ze studiowanym kierunkiem? 6. Jakiej oferty zajęć do wyboru chcieliby studenci? 7. Jakie są oczekiwania studentów różnych kierunków związane z zajęciami praktycznymi (np. praktyki terenowe, laboratoria, warsztaty itp.)?
nauczycielki i nauczyciele szkół ponadpodstawowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak oceniane są przez nauczycieli potrzeby uczniów w zakresie oferty edukacyjnej UŚ? 2. Czego, zdaniem nauczycieli, oczekują uczniowie od oferty edukacyjnej UŚ?
uczennice i uczniowie szkół ponadpodstawowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jakie są motywacje niepodejmowania studiów? 2. Jakie nowe kierunki studiów zdaniem uczniów powinny powstać na UŚ? 3. Jak wyobrażają sobie studiowanie w dzisiejszych realiach? 4. Czego studenci oczekują od przyszłej uczelni?
pracodawczynie i pracodawcy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Co należy zmienić w UŚ? <ol style="list-style-type: none"> a. W zakresie oferty kształcenia (np. kierunki i specjalności). b. W zakresie organizacji studiów. c. W zakresie powiązania studiów z wiedzą praktyczną. d. W zakresie promocji uczelni.
absolwentki i absolwenci UŚ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Co, uwzględniając własne doświadczenia, absolwenci zmieniliby w UŚ? <ol style="list-style-type: none"> a. W zakresie oferty kształcenia (np. kierunki i specjalności, możliwość wyboru modułów zajęć nie związanych bezpośrednio z kierunkiem studiów, a np. przygotowujących do wejścia na rynek pracy/rozwijające ich dodatkowe zainteresowania). b. W zakresie organizacji studiów. <ul style="list-style-type: none"> • Przebieg studiów, sposoby, metody kształcenia • Wsparcie materialne i niematerialne ze strony uczelni. • Oferta uczelni nie związana bezpośrednio ze studiowanym kierunkiem (np. kluby, organizacje, stowarzyszenia, koła naukowe itp.) c. W zakresie powiązania studiów z wiedzą praktyczną. d. W zakresie promocji uczelni.

3.3. METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE

Udzielenie odpowiedzi na pytania badawcze wymagało skonstruowania modelu badawczego opartego na **triangulacji metod i technik badań społecznych**. Przedsięwzięcie badawcze zostało zrealizowane na planie metod mieszanych, przy wykorzystaniu podejścia ilościowego i jakościowego. Umożliwiło to uchwycenie różnych aspektów identyfikowanych problemów badawczych.

W celu zgromadzenia trafnego i rzetelnego materiału empirycznego zastosowano różnorodne techniki i narzędzia badawcze, uwzględniając specyfikę poszczególnych kategorii respondentek i respondentów oraz efektywność gromadzenia danych.

W badaniach reaktywnych wykorzystano następujące **techniki badań jakościowych**:

- indywidualny wywiad pogłębiony (IDI – *Individual In-Depth Interview*), którym objęto prodziekanki i prodziekanów ds. kształcenia i studentów;
- zogniskowany wywiad grupowy (FGI – *Focus Group Interview*), który wykorzystano do zbadania opinii dwóch grup respondentów: dyrektorek i dyrektorów kierunków oraz osoby studiujące.

W ramach **technik badań ilościowych** zastosowano ankietę internetową (CAWI – *Computer Assisted Web Interview*), którą objęto pięć grup badanych: nauczycielki i nauczycieli akademickich, osoby studiujące, pracodawczynie i pracodawców, nauczycielki i nauczycieli oraz uczennice i uczniów szkół ponadpodstawowych. Łącznie wykorzystano osiem narzędzi badawczych adresowanych do poszczególnych grup respondentek i respondentów.

Oprócz opisanych powyżej technik badawczych posłużono się również metodą analizy danych zastanych (*desk research*). Wykorzystaną ją w celu przeanalizowania opinii absolwentek i absolwentów o uczelni.

Zdecydowano również o uzupełnieniu badań o warsztaty **Design Thinking**, w których uczestniczyły osoby studiujące.

Szczegółowe zestawienie zastosowanych metod i technik badawczych prezentuje tabela 1.

TABELA 1. CHARAKTERYSTYKA KONCEPCJI METODOLOGICZNEJ BADAŃ

interesariusze	technika badawcza	narzędzie badawcze
osoby studiujące	ankieta internetowa (CAWI)	kwestionariusz ankiety
	zogniskowany wywiad grupowy (FGI)	scenariusz
	warsztat Design Thinking	
nauczycielki i nauczyciele akademicy (NA)	ankieta internetowa (CAWI)	kwestionariusz ankiety
dyrektorki i dyrektorzy kierunków	zogniskowany wywiad grupowy (FGI)	scenariusz
prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów	indywidualny wywiad pogłębiony (IDI)	scenariusz
uczennice i uczniowie szkół ponadpodstawowych	ankieta internetowa (CAWI)	kwestionariusz ankiety
nauczycielki i nauczyciele szkół ponadpodstawowych	ankieta internetowa (CAWI)	kwestionariusz ankiety
pracodawczynie i pracodawcy	ankieta internetowa (CAWI)	kwestionariusz ankiety
absolwentki i absolwenci UŚ	desk research – analiza raportów z badania losów absolwentów	

Źródło: opracowanie własne.

3.4. DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ I REALIZACJA BADAŃ

Zespół badawczy został powołany w maju 2022 roku. Również wtedy rozpoczęto prace nad konceptualizacją, eksplikacją i operacjonalizacją problemu badawczego, natomiast badania realizowane były w okresie od października do grudnia 2022 roku. Tabela nr 2 prezentuje charakterystykę prób badawczych, uwzględniającą ich wielkość zakładaną i zrealizowaną.

Osoby studiujące w UŚ objęte zostały trzema rodzajami badań. W ankiecie internetowej, do której zaproszeni zostali wszyscy studenci i wszystkie studentki UŚ udział wzięło 841 osób. W sześciu badaniach fokusowych uczestniczyło łącznie 47 osób. Dodatkową metodą, jaką zastosowano w badaniu studentek i studentów był warsztat Design Thinking, w którym wzięło udział 18 osób.

W badaniu kadry akademickiej wykorzystano ankietę internetową, która została rozdystrybuowana do nauczycielek i nauczycieli akademickich pracujących w UŚ. Liczba respondentek i respondentów z tej grupy wyniosła 380.

Dyrektorki i dyrektorzy kierunków zostali objęci zogniskowanymi wywiadami grupowymi. Założono przeprowadzenie czterech wywiadów, z założeniem, że będą w nich reprezentowane wszystkie zespoły dyrektorskie. Liczba wywiadów zrealizowanych w tej grupie badanych wyniosła 4, zaś łączna liczba osób uczestniczących w badaniach to 42.

Zaplanowano przeprowadzenie wywiadów pogłębionych z prodziekankami i prodziekanami ds. kształcenia i studentów wszystkich wydziałów UŚ oraz Szkoły Filmowej. Zamierzenie to udało się zrealizować. Przeprowadzono 7 wywiadów z prodziekankami i prodziekanami oraz jeden wywiad z dziekanem wydziału (w zastępstwie osoby pełniącej funkcję prodziekana ds. kształcenia i studentów).

Do uczennic i uczniów szkół ponadpodstawowych skierowano ankietę internetową. Została ona rozesłana do szkół województwa śląskiego z wykorzystaniem różnych kanałów dystrybucji (Uniwersytet Otwarty, biuro Kandydata i Absolwenta). W badaniu udział wzięło 187 uczennic i uczniów liceów i techników.

Podobną drogą rozsyłano link do ankiety skierowanej do nauczycielek i nauczycieli szkół ponadpodstawowych. Ich opinie są reprezentowane przez 150 osób.

Ankieta dla pracodawczyń i pracodawców została wypełniona przez 84 podmioty z otoczenia społeczno-gospodarczego UŚ. Link do ankiety udostępniany był przez Biuro Współpracy z Gospodarką oraz przez osoby bezpośrednio współpracujące na wydziałach z takimi podmiotami.

Analiza materiałów zastanych dotyczyła badań losów absolwentek i absolwentów. Przeanalizowano raporty z prowadzonych przez Biuro Karier UŚ badań losów absolwentek i absolwentów z roku 2016/2017 oraz 2019/2020.

Szczegółowe charakterystyki prób badawczych zostały zaprezentowane i omówione w częściach raportu, referujących wyniki badań zrealizowanych w konkretnych grupach respondentów i respondentek.

TABELA 2. CHARAKTERYSTYKA PRÓB BADAWCZYCH Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE RESPONDENTÓW

interesariusze	technika badawcza	próba badawcza <u>zakładana</u>	próba badawcza <u>zrealizowana</u>
osoby studiujące	ankieta internetowa (CAWI)	pełna – badanie populacyjne (studenci ostatnich roczników studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich)	N=841
	zogniskowany wywiad grupowy (FGI)	(N=6); celowy dobór próby badawczej	N=6 liczba uczestników: 47
	warsztat Design Thinking	N=1, celowy dobór uczestników warsztatów	N=1 liczba uczestników: 18
nauczycielki i nauczyciele akademicy (NA)	ankieta internetowa (CAWI)	pełna – badanie populacyjne	N=380
dyrektorki i dyrektorzy kierunków	zogniskowany wywiad grupowy (FGI)	N=4, celowy dobór próby (po jednym dyrektorze z każdego zespołu dyrektorskiego)	N=4 liczba uczestników: 42
prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów	indywidualny wywiad pogłębiony (IDI)	pełna – badanie populacyjne (N=8)	N=8
uczennice i uczniowie szkół ponadpodstawowych	ankieta internetowa (CAWI)	pełna – badanie populacyjne, realizowane w wybranych szkołach średnich (uczniowie ostatnich klas szkół średnich)	N=187
nauczycielki i nauczyciele szkół ponadpodstawowych	ankieta internetowa (CAWI)	pełna – badanie populacyjne, realizowane w wybranych szkołach średnich	N=150
pracodawczynie i pracodawcy	ankieta internetowa (CAWI)	pełna – badanie populacyjne, realizowane wśród przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, z którym współpracują rady dydaktyczne	N=84
absolwentki i absolwenci UŚ	desk research – analiza raportów z badania losów absolwentów		analiza danych pochodzących z dwóch raportów badań losów absolwentów UŚ (2016/2017 i 2019/2020)

Źródło: opracowanie własne.

II. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ IDI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD PRODZIEKANEK I PRODZIEKANÓW DS. KSZTAŁCENIA I STUDENTÓW

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. Wedle prodziekanek i prodziekanów ds. kształcenia i studentów niskie zarobki administracji w dziekanatach wpływają na niższą jakość pracy.</p>	<p>R1. Należy wprowadzić transparentny, uzależniony od wyników pracy, system nagród dla osób pracujących w administracji.</p>
<p>W2. Prodziekani i prodziekanki ds. kształcenia i studentów niezależnie podkreślali, że infrastruktura uczelni ma dwa oblicza – nowoczesne i wymagające działań.</p>	<p>R2. Aby wprowadzić zrównoważony rozwój w modernizację infrastruktury uczelni można rozpatrzyć stworzenie dokładnej listy obiektów, sal i laboratoriów, wymagających renowacji i wyszczególnić w ramach tej listy prace, które należałoby wykonać. To z kolei pozwoliłoby oszacować koszty modernizacji i rozplanować ją na lata.</p>
<p>W3. System zakupów sprzętu nie wszędzie działa właściwie, głównie ze względu na nieskuteczny system wymiany informacji pomiędzy pracownikami a osobami odpowiedzialnymi za zakupy.</p>	<p>R3. Należy przemyśleć stworzenie transparentnego systemu zgłaszania zapotrzebowania na sprzęt przez pracowników oraz postarać się o przyspieszenie realizacji zamówień.</p>
<p>W4. Kilkoro z prodziekanek i z prodziekanów wskazało na problem braku zadowalających instrumentów promowania wybitnych dydaktyków oraz motywowania tych bardziej opieszłych. Jednocześnie podkreślano dysproporcję między wysokością nagród za dobre badania i dydaktykę.</p>	<p>R4. Należy opracować i wdrożyć system finansowej motywacji dydaktyków, której wysokość będzie podobna do wysokości nagród za badania naukowe. Kryteria nagród powinny być z góry określone, dzięki czemu nauczycielki i nauczyciele akademicy będą mogli tak zaplanować swoją pracę i poprowadzić zajęcia, aby móc otrzymać nagrody.</p>
<p>W5. Prodziekani i prodziekanki ds. kształcenia i studentów wskazali, że tworzenie nowych kierunków czasem opiera się na nowym nazewnictwie, ale starych treściach. Zjawisko to było ambiwalentnie wartościowane przez uczestniczki i uczestników wywiadów. Niektóre osoby wskazywały na pozorność tego zabiegu, inne z kolei podkreślały jego konieczność ze względu na wymagania rynku pracy.</p>	<p>R5. Uruchamianie każdego nowego kierunku studiów powinno zostać poprzedzone wnikliwymi analizami potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Pomogłoby w tym wprowadzenie ogólnodostępnych narzędzi monitorujących rynek pracy i zapotrzebowania pracodawców na absolwentki i absolwentów.</p>
<p>W6. Istnieje grupa dydaktyków, którzy są oporni na wszelkie zmiany, niechętni szkoleniom, a przy tym niezbyt wysoko oceniani w pracy dydaktycznej.</p>	<p>R6. Należy wprowadzić skuteczne narzędzia motywujące pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych do prowadzenia dobrej jakości zajęć</p>

	dla studentów i studentek, ale także przemyśleć równoległe wprowadzenie narzędzi dyscyplinowania osób niewłaściwie wykonujących tę część obowiązków zawodowych.
<p>W7. Nauczanie języków obcych w ramach lektoratów oraz współpraca ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w zakresie powiązania nauki języka ze specjalistycznym słownictwem została oceniona negatywnie.</p>	<p>R7. Należy rozważyć różne możliwości powiązania nauki języków obcych z kierunkami studiów: od przeniesienia nauczania języków na poszczególne wydziały i kierunki studiów, po restrukturyzację SPNJO i zmianę zasad oraz sposobów prowadzenia lektoratów na poszczególnych kierunkach.</p>
<p>W8. Brak wpływu dyrektorek i dyrektorów kierunków na sprawy administracji (personalne i urlopowe) utrudnia proces kształcenia.</p>	<p>R8. Należy wypracować narzędzia umożliwiające dobrą koordynację pracy na linii administracja – dyrektorki i dyrektorzy np. przez uczynienie tych ostatnich bezpośrednimi przełożonymi osób pracujących w administracji.</p>
<p>W9. Brak rzetelnej, bieżącej obsługi informatycznej pojawiał się w wypowiedziach wielu prodziekanek i prodziekanów ds. kształcenia i studentów. Informatycy nie są powiązani z wydziałami i nie muszą realizować poleceń dyrektorek i dyrektorów, ani dziekanek i dziekanów.</p>	<p>R9. Należy rozważyć włączenie informatyków w strukturę wydziału oraz jasno zdefiniować ich obowiązki. Dobrze byłoby na każdym wydziale (w każdym jego budynku) wprowadzić grupę interwencyjną, która pomagałaby pracownikom w rozwiązywaniu bieżących problemów w godzinach prowadzenia zajęć dydaktycznych (od godziny 8 do 20.30).</p>
<p>W10. Prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów narzekali na brak opieki prawnej – brak jednostki, która pomagałaby rozwiązać zarówno bieżące problemy z interpretacją przepisów, jak i problemy związane z odpowiedzialnością za użytkowane mienie, np. za zgubiony sprzęt.</p>	<p>R10. Warto rozważyć utworzenie prężnej jednostki pomocy prawnej dla administracji i pracowników funkcyjnych, lub jasne wskazanie ścieżek takiej pomocy udzielanej przez działające w uczelni jednostki.</p>
<p>W11. Prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów wydziałów, na których zajęcia odbywają się również w laboratoriach wskazywali na trudności z systemem finansowania bieżącej pracy: na brak osobnego funduszu na zapewnienie płynnego działania dydaktyki w laboratoriach.</p>	<p>R11. Należy stworzyć fundusz na bieżącą pracę laboratoriów dydaktycznych. Fundusz ten powinien działać na jasnych zasadach i posiadać realny, odpowiadający potrzebom budżet.</p>

<p>W12. Prodzienkanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów związani z tymi kierunkami studiów, które przygotowują bezpośrednio do konkretnych zawodów obawiają się zmniejszenia liczby godzin przeznaczonych na przedmioty kierunkowe po wprowadzeniu nowej koncepcji studiów. To pomniejszenie liczby godzin skutkować będzie wprost brakami w wykształceniu przyszłych absolwentek i absolwentów.</p>	<p>R12. Wprowadzając zmiany w programach studiów należy do każdego kierunku podejść indywidualnie, rozważając jego potrzeby, w zależności od profilu absolwentki i absolwenta.</p>
<p>W13. Wszystkie prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów, choć w różny sposób, zgłaszali trudności z dostosowaniem programów studiów do nowej mentalności kandydatów.</p>	<p>R13. Należy przeprowadzić badania zmian mentalności i możliwości percepcyjnych młodych ludzi spowodowane masowym korzystaniem z mediów cyfrowych oraz badania zapotrzebowania na wiedzę wśród kandydujących na studia. Pozwolą one dostosować programy studiów do nowej mentalności młodzieży.</p>
<p>W14. Niektóre prodziekanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów wskazywali na problemy ze sposobem informowania o treściach nauczanych na poszczególnych kierunkach, prowadzące do nieporozumień w wyborze kierunków.</p>	<p>R14. Należy, wraz z akcją promocyjną uczelni i jej kierunków, rozwinąć akcję informacyjną na temat sylwetki osób kandydujących na studia, treści i perspektyw zawodowych po skończeniu danego kierunku.</p>
<p>W15. Prodzienkanki i prodziekani ds. kształcenia i studentów podkreślali niewystarczające przygotowanie kandydatek i kandydatów z matematyki.</p>	<p>R15. Należy rozważyć wsparcie przez Uniwersytet akcji promujących wiedzę matematyczną i matematykę amatorską wśród młodzieży szkolnej.</p>

III. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ FGI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DYREKTORÓW I DYREKTOREK KIERUNKÓW STUDIÓW

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. Oferta kierunków studiów Uniwersytetu Śląskiego zdaniem dyrektorek i dyrektorów kierunków jest w zdecydowanej większości atrakcyjna i bogata, jednak zdarzają się w jej ramach kierunki konkurujące ze sobą i takie, którymi jest niewielkie zainteresowanie.</p> <p>W2. Niektóre kierunki studiów nie cieszą się popularnością, chociaż zapotrzebowanie na ich absolwentki i absolwentów na rynku pracy jest duże.</p>	<p>R1. Należy dokonać przeglądu oferty dydaktycznej Uniwersytetu w celu wychwycenia kierunków stanowiących dla siebie konkurencję oraz zróżnicować ich programy studiów.</p> <p>R2. Należy zdiagnozować powody niewielkiego zainteresowania kandydatów i kandydatek niektórymi kierunkami studiów, W miarę możliwości należy unowocześnić ich programy, także biorąc pod uwagę oczekiwania kandydatek i kandydatów na studia oraz zadbać o ich skuteczną promocję.</p> <p>R3. Należy zintensyfikować działania promocyjne, zwłaszcza w przypadku tych kierunków, na które jest niewielu chętnych, a których absolwentki i absolwenci z łatwością mogą znaleźć pracę.</p>
<p>W3. Praca dziekanatów zajmujących się obsługą toku studiów oceniana jest przez dyrektorki i dyrektorów kierunków pozytywnie, choć zdarzają się wśród nich miejsca nieprzyjazne, do których studentki i studenci obawiają się chodzić.</p> <p>W4. Rekrutacja na studia osób z zagranicy trwa zbyt długo, by ci mogli otrzymać dokumenty pozwalające na pobyt w Polsce i podjąć studia.</p> <p>W5. Osoby pracujące w dziekanatach (toku studiów i dydaktycznych) nie zawsze w wystarczającym stopniu znają możliwości systemów informatycznych, w których pracują.</p> <p>W6. Nowozatrudnione osoby w dziekanatach nie są systemowo wdrażane na nowe stanowiska pracy. Brak jest szkoleń pozwalających na płynne i bezproblemowe przejmowanie obowiązków służbowych.</p> <p>W7. W dziekanatach dydaktycznych okresowo, w czasie uruchamiania nowego roku akademickiego czy semestru, występuje spiętrzenie się</p>	<p>R4. Należy zastanowić się nad możliwością wprowadzenia szkoleń związanych z właściwą obsługą studentek i studentów w dziekanatach toku studiów.</p> <p>R5. Należy przemyśleć wprowadzenie ankiet, w których studentki i studenci mogliby wypowiedzieć się na temat pracy dziekanatów toku studiów w analogiczny sposób, w jaki oceniają pracę nauczycielek i nauczycieli akademickich.</p> <p>R6. Należy przyspieszyć termin lub sam proces rekrutacji na studia osób z zagranicy, tak, aby otrzymały one decyzję w czasie pozwalającym na zdobycie dokumentów będących warunkiem pobytu w Polsce (wizy, pozwolenia pobytu itp.) i podjęcie studiów.</p> <p>R7. Należy postarać się o wdrożenie systemu szkoleń pozwalających na doskonalenie umiejętności informatycznych osób pracujących w dziekanatach (np. związanych z obsługą programu USOS), ale też szkoleń (np. z zakresu efektywnego organizowania pracy czy znajomości języka</p>

<p>obowiązków. Być może istnieje też problem nierównomiernego rozłożenia pracy w dziekanatach na różnych wydziałach.</p> <p>W8. Dziekanaty dydaktyczne są umiejscowione daleko od dyrekcji kierunku lub zespołu kierunków, z którymi pracują, co utrudnia codzienną współpracę.</p>	<p>angielskiego) pomagających w lepszym wypełnianiu zadań administracyjnych.</p> <p>R8. Wskazane byłoby, gdyby szkolenia przeznaczone dla osób pracujących w dziekanatach odbywały się poza godzinami ich pracy tak, by praca ta przebiegała płynnie (analogicznie jak poza godzinami zajęć uczestniczą w szkoleniach wykładowczynie i wykładowcy akademicy).</p> <p>R9. Należy przygotować system szkoleń pozwalających na wdrożenie osób podejmujących pracę na nowych stanowiskach administracyjnych.</p> <p>R10. Należy sprawdzić możliwości rozłożenia pracy na więcej osób lub wydłużenia czasu, w jakim powinna być ona wykonana w okresach, w których przygotowuje się nowy rok akademicki czy semestr.</p> <p>R11. Należy zadbać o równomierne rozłożenie obowiązków na tych samych stanowiskach pracy.</p> <p>R12. Należy w miarę możliwości zmienić lokalizację dziekanatów dydaktycznych, tak by sąsiadowały z pomieszczeniami dyrekcji kierunków w celu optymalizacji pracy.</p>
<p>W9. W systemie USOS nie zawsze są podpięte aktualne regulaminy i przepisy.</p> <p>W10. System USOS jest niefunkcjonalny w zakresie wpisywania sylabusów.</p>	<p>R13. Należy zaktualizować i uspoźnić dokumenty zamieszczone w systemie USOS.</p> <p>R14. Należy przemyśleć i w miarę możliwości wprowadzić czytelną informację o konieczności zatwierdzenia czy uzupełnienia wszystkich elementów sylabusa (np. przez wyświetlający się komunikat o konieczności uzupełnienia wpisów czy ich zatwierdzenia w momencie logowania do systemu).</p>
<p>W11. Opracowywanie obciążeń pracowników jest skomplikowane i utrudniane – między innymi – przez:</p> <p>a) ograniczony dostęp do danych dyrekcji kierunków związanych z obciążeniami dydaktycznymi pracowników;</p> <p>b) nieterminowe wprowadzanie danych do USOSA o zleconych zajęciach przez jednostki zewnętrzne (zarówno inne kierunki studiów, jak i Szkołę Doktorską);</p>	<p>R15. Należy umożliwić dyrekcjom kierunków bezpośredni dostęp do danych w systemie USOS, dotyczących obciążeń dydaktycznych (systemowo lub na wniosek).</p> <p>R16. Należy zobowiązać wszystkie jednostki do terminowego uzupełniania obciążeń pracowników w systemie USOS.</p> <p>R17. W celu uniknięcia sytuacji, w której przekroczone są dozwolone limity zajęć dydaktycznych prowadzonych przez daną nauczycielkę czy danego nauczyciela</p>

<p>c) zbyt późne informowanie o przyznanych obniżkach pensów (ze względu na urlopy naukowe, pełnione funkcje itp.);</p> <p>d) brak informacji o przyjętych przez pracowników zobowiązaniach prowadzenia zajęć w jednostkach zewnętrznych (na innych kierunkach studiów).</p>	<p>akademickiego należy zastanowić się nad wprowadzeniem obowiązku uzyskania zgody dyrekcji kierunku, której podlega dana osoba na przyjęcie zobowiązań dydaktycznych z jednostek zewnętrznych.</p>
<p>W12. Potrzebna jest jasna i uporządkowana ścieżka przepływu informacji, która pozwoli uniknąć chaosu wynikającego z powielania się jednych i trudności w dotarciu do innych informacji.</p> <p>W13. Uniwersytecka strona internetowa często jest postrzegana jako nieintuicyjna i niefunkcjonalna. Wizualne ujednoczenie różnych jej zakładek powoduje dezorientację użytkowników, którzy sygnalizują trudności w znalezieniu poszukiwanych informacji</p>	<p>R18. Należy przemyśleć i uporządkować obieg informacji oraz zastanowić się nad możliwością poprawy funkcjonalności uniwersyteckiej strony internetowej.</p>
<p>W14. Część budynków uniwersyteckich jest nowoczesna lub wyremontowana. Znaczna część wymaga jednak remontu i zadbania o wygląd poszczególnych pomieszczeń.</p> <p>W15. Na wielu kierunkach brakuje sal lub są one zbyt małe w stosunku do liczebności grup studenckich.</p> <p>W16. Część uniwersyteckich budynków jest dobrze wyposażona, w innej brakuje natomiast dobrej jakości sprzętu takiego jak rzutniki, nagłośnienie, komputery lub sprzęt ten jest przestarzały.</p> <p>W17. Dyrekcje kierunków zgłosiły problem z związany z bieżącym wyposażeniem sal zajęciowych w pomoce dydaktyczne, jak kredy i flamastry do tablic.</p>	<p>R19. Należy zaplanować remonty budynków UŚ i sukcesywnie je przeprowadzać. W miarę możliwości należy zadbać o wyposażenie sal w dobrej jakości meble (krzesła, biurka itp.)</p> <p>R20. Należy jak najszybciej wprowadzić ogólnouczelniany planer pozwalający na racjonalne i pełne wykorzystanie sal dydaktycznych w poszczególnych budynkach Uniwersytetu.</p> <p>R21. Należy w miarę możliwości uzupełnić lub wymienić na nowoczesny sprzęt do prowadzenia dydaktyki w salach zajęciowych.</p> <p>R22. Należy przemyśleć możliwość wyznaczenia osób z administracji, które na bieżąco dbałyby o wyposażanie sal w drobne pomoce dydaktyczne.</p>

<p>W18. Dyrekcje kierunków mają trudniejsze warunki pracy niż dyrekcje instytutów, ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nie mają własnego budżetu (odmiennie od dyrekcji instytutów). O każdy zakup muszą prosić władze dziekańskie, co utrudnia planowanie; b) dziekanaty dydaktyczne, przynajmniej na części wydziałów, znajdują się daleko od miejsc pracy dyrekcji kierunków (natomiast pomieszczenia biur ewaluacji zlokalizowane są przy dyrekcjach instytutów). 	<p>R23. Należy zastanowić się nad kwestią zapewnienia budżetu dyrekcjom kierunków, którym będą mogły niezależnie dysponować.</p> <p>R24. Należy przemyśleć i sprawdzić możliwość ulokowania dziekanatów dydaktycznych przy dyrekcjach kierunków.</p>
<p>W19. Status dydaktyki w Uniwersytecie jest zdecydowanie niższy niż status nauki. Części nauczycielek i nauczycieli akademickich, traktuje uniwersytet jak jednostkę badawczą (analogiczną do PANu), a nie badawczo-dydaktyczną i zaniedbuje obowiązki dydaktyczne. Wpływają na to:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wieloletnie rozliczanie pracy nauczycielek i nauczycieli akademickich jedynie (przynajmniej w powszechnej opinii) na podstawie dorobku publikacyjnego (bez rozliczania z jakości prowadzonych zajęć); b) brak nagród za dobrą dydaktykę, a ostatnio ogromna dysproporcja w wysokość nagród finansowych za dydaktykę w stosunku do nagród przyznawanych za badania naukowe. <p>W20. W uniwersytecie można zaobserwować skrajne postawy wykładowczyń i wykładowców akademickich wobec dydaktycznej części obowiązków zawodowych. W Uniwersytecie pracują osoby zaangażowane, ale też takie, które zaniedbują obowiązki dydaktyczne.</p> <p>W21. Konieczność zapewnienia pensum pracownikom źle prowadzącym zajęcia powoduje spadek jakości kształcenia i brak możliwości powierzania zajęć dydaktycznych najlepszym wykładowczyniom i wykładowcom (np. z zakresu przedmiotów obieralnych).</p>	<p>R25. Należy zadbać w Uniwersytecie o równowagę między kształceniem i nauką m.in. przez zmianę sposobu myślenia nauczycielek i nauczycieli akademickich na temat pełnionych obowiązków zawodowych. Pomocne w tym mogą być wszelkie działania wspierające dydaktykę jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) podkreślanie znaczenie podnoszenia kompetencji dydaktycznych. Istotne jest w tym względzie dotarcie zwłaszcza do tych osób, które od wielu lat nie widzą potrzeby rozwoju w tym aspekcie (np. zmiany tematyki i formy prowadzonych zajęć); b) szkolenia kompetencji dydaktycznych, które powinny być zawsze najwyższej jakości i szeroko dostępne (np. przez różne terminy i pory, w których mogłyby być prowadzone); c) zwiększenie możliwości przechodzenia na etaty badawcze osób, których wysokie wyniki naukowe osiągnęte są kosztem jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych; d) wprowadzenia możliwości nieprzydzielania przez dyrekcje kierunków zajęć ze studentkami i studentami tym osobom, które prowadzą je źle, a do tego nie widzą potrzeby rozwoju w zakresie umiejętności dydaktycznych;

<p>W22. W uniwersytecie brak jest systemowych narzędzi pozwalających na niepowierzenie zajęć ze studentkami i studentami osobom, które nie dość, że źle je prowadzą, to także mają ograniczony repertuar przedmiotów, które w ogóle chcą i mogą wykładać.</p> <p>W23. Możliwość podnoszenia kompetencji dydaktycznych przez udział w szkoleniach jest wysoko oceniana przez dyrekcje kierunków oraz kadrę akademicką, ale szkolenia te nie zawsze są wystarczająco dostępne i nie zawsze prowadzone są na wysokim poziomie.</p> <p>W24. W szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne uczestniczą stale te same, zaangażowane osoby. Osoby, które nie są dobrymi dydaktykami zwykle się nie szkolą.</p> <p>W25. W formularzach oceny okresowej nie ma możliwości wpisania uwag w przypadku oceny pozytywnej.</p>	<p>e) zrównanie wysokości nagród finansowych za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne.</p> <p>R26. Podczas oceny okresowej dotyczącej obowiązków dydaktycznych należy wprowadzić możliwość wpisania uwag także w wypadku oceny pozytywnej (w razie potrzeby).</p>
<p>W26. Ocena programów studiów jest spolaryzowana – albo postrzegane są one jako nowoczesne i atrakcyjne albo jako przestarzałe i niedostosowane do współczesnych realiów.</p> <p>W27. Opinia dyrektorek i dyrektorów kierunków studiów co do konieczności wprowadzania zmian w programach jest zróżnicowana i zależna głównie od tego, czy programy te były niedawno modyfikowane i czy uzyskały ostatnimi czasy akredytację.</p> <p>W28. Programy kierunków ocenianych pozytywnie zwykle były niedawno modyfikowane.</p> <p>W29. Część programów zdaniem dyrektorek i dyrektorów kierunków wymaga unowocześnienia (przestarzałe treści, brak realnego wyboru przedmiotów obieralnych trudności z rekrutacją, zmiany w otoczeniu społeczno-gospodarczym).</p> <p>W30. Wybór przedmiotów obieralnych na kierunkach, na których studiuje wiele osób jest realny (uruchomiane są co najmniej dwa przedmioty do wyboru).</p>	<p>R27. Należy sukcesywnie modyfikować programy studiów uznane przez dyrekcje kierunków za nienowoczesne i nieatrakcyjne.</p> <p>R28. Należy zapewnić osobom studiującym możliwość realnego wyboru przedmiotów obieralnych.</p> <p>R29. Programy studiów należy zaprojektować tak, żeby obecne w nich były, przede wszystkim, aktywizujące i praktyczne (tam, gdzie jest to wskazane) formy zajęć.</p> <p>R30. Dla najzdolniejszych studentek i studentów należy, w miarę możliwości, wprowadzić indywidualne wsparcie tutorskie lub inną formę wsparcia.</p> <p>R31. W programach studiów należy zadbać o odpowiednią proporcję treści kierunkowych i ogólnych.</p> <p>R32. Należy przemyśleć kwestię ilości godzin kierunkowych w programach studiów (m.in. można by sprawdzić jak projektowane są w tym względzie porównywalne kierunki w innych uczelniach).</p>

<p>Na pozostałych wybór ten zwykle – o ile w ogóle się go umożliwi – odbywa się przed początkiem semestru. Uruchamiane są jedne zajęcia – te, na które zapisze się większość osób z danego roku.</p> <p>W31. Istnieje wyraźna potrzeba zmieniania proporcji zajęć wykładowych w stosunku do form zajęć aktywizujących osoby studiujące.</p> <p>W32. Najzdolniejsze studentki i studenci nie otrzymują wystarczającego wsparcia w trakcie studiów.</p> <p>W33. Zdaniem dyrektorek i dyrektorów kierunków treści kierunkowe stanowią najistotniejszy element programów studiów.</p> <p>W34. Zbyt duże zmniejszenie liczby godzin kierunkowych rodzi obawy wśród dyrekcji kierunków natury merytorycznej, ale też praktycznej (w kontekście konieczności zapewnienia pensów).</p> <p>W35. Stosunek do zmian programów w kontekście nowej koncepcji studiów jest ambiwalentny, co wynika po części z obaw o zaplecze dydaktyczne (obecność w uniwersytecie nie tylko dobrych, ale też złych dydaktyków) i to, jak owe zmiany będą realizowane w praktyce.</p>	<p>R33. Należy rozważyć możliwość realnego uelastycznienia pensów, co mogłoby zapobiec konieczności przydzielania zajęć dydaktycznych danym osobom nie tyle ze względu na jakość prowadzonej przez nie dydaktyki, ale ze względu na konieczność wypełnienia pensum.</p> <p>R34. Należy zachęcić lub wręcz zobligować wszystkich pracowników do rozwoju kompetencji dydaktycznych i większej elastyczności w kwestii prowadzonych zajęć.</p>
<p>W36. Studiowanie w uniwersytecie jest postrzegane jako wartość. Każdy z uniwersyteckich kierunków powinien wyposażać osoby studiujące w wiedzę, umiejętności i kompetencje wyróżniające absolwentki i absolwentów uniwersytetu i odróżniające ich od osób kończących inne szkoły wyższe.</p> <p>W37. Najważniejszymi efektami uczenia się w zakresie umiejętności, zdaniem dyrektorek i dyrektorów kierunków, niezależnie od specyfiki danego kierunku, jest umiejętność krytycznego myślenia oraz wyszukiwania i krytycznej analizy informacji.</p> <p>W38. Za najistotniejsze efekty kompetencyjne dyrektorki i dyrektorzy kierunków uznali kompetencje społeczne (kompetencje miękkie).</p>	<p>R35. Na każdym z uniwersyteckich kierunków studiów należy przemyśleć możliwość wprowadzenia modułów rozwijających umiejętność krytycznego myślenia, umiejętność wyszukiwania i krytycznej analizy danych oraz rozwijających kompetencje miękkie lub zadbać w inny sposób o to, by wyposażyć w nie osoby kończące studia.</p>

IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD KADRY AKADEMICKIEJ

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. Najważniejsze zalety kierunków macierzystych nauczycielki i nauczyciele akademicy dostrzegają w wykładającej na nich kadrze dydaktycznej oraz w programach studiów.</p> <p>W2. Pomimo pozytywnych ocen programów studiów, wśród trzech najczęściej wymienianych słabych stron kierunków macierzystych, dwie odnosiły się do programów studiów: (1) słabego zorientowania na zdobywanie wiedzy specjalistycznej, (2) słabego zorientowania na przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej. Trzecią stanowiły słabe perspektywy zatrudnienia po zakończeniu studiów.</p>	<p>R1. W procesie modyfikowania programów kształcenia należy położyć nacisk na wiedzę specjalistyczną zdobywaną na danych kierunkach.</p> <p>R2. Należy zwiększyć możliwości wejścia absolwentek i absolwentów na rynek pracy przez orientację programów studiów na przygotowanie do przyszłej pracy zawodowej.</p>
<p>W3. W samoocenie kompetencji nauczycielki i nauczyciele akademicy najwyżej ocenili własne kompetencje merytoryczne, najniżej zaś umiejętność wykorzystania narzędzi w edukacji zdalnej. Warte uwagi są również: przygotowanie metodyczne do prowadzenia zajęć oraz umiejętność weryfikowania efektów uczenia, które także uzyskały relatywnie niskie oceny.</p> <p>W4. Wśród czynników, które pomogłyby podnieść jakość prowadzonych zajęć, najważniejszym okazało się wyższe wynagrodzenie, możliwość realizowania zajęć zgodnych ze swoimi zainteresowaniami naukowymi oraz prowadzenie zajęć w mniejszych grupach. Czynnikiem niecieszącym się popularnością wśród odpowiadających były: hospitacje/superwizje zajęć, kursy i szkolenia.</p>	<p>R3. Dalszego wsparcia wymagają nauczycielki i nauczyciele akademicy w zakresie wykorzystania narzędzi w edukacji zdalnej oraz weryfikowania efektów uczenia się.</p> <p>R4. Należy, w miarę możliwości, umożliwić nauczycielkom i nauczycielom akademickim prowadzenie zajęć zgodnych z ich zainteresowaniami badawczymi.</p> <p>R5. Należy zmniejszyć liczebność grup studenckich na zajęciach.</p>
<p>W5. Uniwersytet Śląski jako miejsce, w którym chcieliby pracować, wskazało 60% osób badanych. Wśród osób, które chciałyby pracować gdzie indziej, po 20% wskazało uczelnie krajowe i zagraniczne. Wśród uczelni krajowych tylko znikomy procent badanych wskazało uczelnie z województwa.</p>	<p>R6. W celu zapobieżenia fluktuacji zatrudnionych nauczycielek i nauczycieli akademickich konieczne jest podniesienie ich wynagrodzenia.</p> <p>R7. Istotne jest wsparcie działań dla zwiększenia pozycji Uniwersytetu Śląskiego i stworzenia możliwości pracy</p>

<p>W6. Wśród czynników motywujących do podjęcia pracy na innej uczelni dominującą odpowiedzią było wynagrodzenie. Pozostałe często wskazywane czynniki związane są z dobrą oceną badanych uczelni, na których chcieliby podjąć pracę: pozycją uczelni, możliwością pracy z wybitnymi naukowcami oraz nowoczesnym zapleczem infrastrukturalnym.</p>	<p>z wybitnymi naukowczyniami i naukowcami.</p>
<p>W7. Wśród pięciu najczęściej wskazywanych zmian koniecznych do udoskonalenia kształcenia aż cztery miały charakter infrastrukturalny, a tylko jedna merytoryczny. Największy odsetek wyborów odnotowano w przypadku zapewnienia nauczycielkom i nauczycielom akademickim i osobom studiującym dostępu do specjalistycznego oprogramowania. Na drugiej pozycji ulokowała się zmiana o charakterze merytorycznym polegająca na wzmocnieniu treści specjalizacyjnych. Na trzecim miejscu pod względem liczby wskazań uplasował się dostęp do materiałów eksploatacyjnych potrzebnych do realizacji zajęć.</p> <p>W8. Pięć najrzadziej wybieranych zmian objęło trzy zmiany o charakterze organizacyjnym: zwiększenie lub zmniejszenie liczby godzin wykładowych oraz wprowadzenie maksymalnej liczby osób studiujących na wykładach; także dwie zmiany o charakterze merytorycznym: wprowadzenie/poszerzenie oferty zajęć poszerzających wiedzę ogólną studentów i wprowadzenie/zwiększenie liczby godzin praktyk studenckich.</p>	<p>R8. Należy zmapować (na poszczególnych kierunkach) i zaspokoić zapotrzebowanie na oprogramowanie (specjalistyczne i podstawowe) wśród pracowników akademickich i osób studiujących.</p> <p>R9. Należy wzmocnić treści specjalizacyjne w programach studiów.</p> <p>R10. Konieczne jest zdiagnozowanie braków lub niedoborów w zakresie materiałów eksploatacyjnych potrzebnych do realizacji zajęć oraz ich uzupełnienie.</p>
<p>W9. Pożądane proporcje zajęć wskazują, że badani preferowali zajęcia obowiązkowe. Zarówno zajęcia kierunkowe, jak i specjalizacyjne odnotowały szczególnie wysokie odsetki odpowiedzi wskazujących, iż powinny stanowić powyżej 75% zajęć w programie studiów. Natomiast najmniejszy udział w programach studiów powinny mieć zajęcia swobodnego wyboru o charakterze ogólnouczelnianym.</p>	<p>R11. Należy zachować wysoki udział przedmiotów obowiązkowych o charakterze kierunkowym i specjalizacyjnym przy mniejszym udziale zajęć do wyboru o charakterze ogólnouczelnianym.</p>

<p>W10. Wśród cech cenionych u osób studiujących nauczycielki i nauczyciele akademicy wskazywali najczęściej: umiejętność krytycznego myślenia, kreatywność (48,7%) i kulturę osobistą.</p>	
<p>W11. W przypadku trudności z osiągnięciem efektów uczenia się nauczycielki i nauczyciele najliczniej wskazywali na problemy związane z krytyczną oceną treści naukowych oraz trudności z nabywaniem odpowiednich kompetencji naukowych.</p> <p>W12. Trudności w osiągnięciu efektów uczenia są, zdaniem nauczycielek i nauczycieli akademickich, spowodowane: brakami wiedzy wyniesionej ze szkoły średniej, brakiem umiejętności efektywnego przyswajania wiedzy i trudnościami w łączeniu studiów z pracą zawodową.</p> <p>W13. Zdaniem badanych osób, dobrymi sposobami zachęcenia studentów do prowadzenia własnych badań są: włączanie ich do prac badawczych i zespołów badawczych prowadzonych przez pracowników Uniwersytetu Śląskiego; inicjowanie projektów badawczych w ramach kół studenckich oraz angażowanie ich w wydarzenia naukowe.</p>	<p>R12. Należy rozważyć wprowadzenie zajęć dla studentek i studentów pierwszego semestru, poświęconych efektywnemu przyswajaniu wiedzy i umiejętności uczenia się.</p> <p>R13. Należy wspierać rozwiązania pozwalające angażować studentki i studentów w projekty badawcze realizowane przez pracowników Uniwersytetu Śląskiego.</p>

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD STUDENTÓW I STUDENTEK

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. Uniwersytet Śląskiego jest ośrodkiem o bardzo dużym znaczeniu dla kształcenia wyższego młodzieży zamieszkującej region.</p> <p>W2. Oferta dydaktyczna Uniwersytetu Śląskiego jest właściwie dostosowana do potrzeb i oczekiwań młodych ludzi.</p>	<p>R1. Należy utrzymywać wiodącą pozycję Uniwersytetu Śląskiego w regionie przez stałe doskonalenie procesu kształcenia i poszerzanie oferty dydaktycznej.</p>
<p>W3. Dla znaczącej grupy studentek i studentów Uniwersytet Śląski stanowi uczelnię rezerwową – nie jest pierwszym wyborem.</p> <p>W4. Oczekiwania studentek i studentów związane ze studiami w Uniwersytecie Śląskim odnoszą się przede wszystkim do zdobywania wiedzy oraz nawiązywania kontaktów z osobami inspirującymi do rozwoju.</p> <p>W5. Studentki i studenci są zadowoleni z dokonanych wyborów związanych ze studiami. Chętnie rekomendują uczelnię i studiowany kierunek potencjalnym zainteresowanym. W gronie respondentek i respondentów zaznaczają się jednak kategorie osób negatywnie odnoszących się do dokonanych wyborów, a jeszcze bardziej znaczące są odsetki badanych nie potrafiących jednoznacznie sformułować swojego stanowiska.</p> <p>W6. Studentki i studenci chcą kontynuować edukację na poziomie wyższym, nie zawsze jednak deklarują chęć pozostania w Uniwersytecie Śląskim.</p>	<p>R2. Należy podjąć działania zmierzające do propagowania wizerunku Uniwersytetu Śląskiego jako ośrodka akademickiego oferującego młodzieży nie tylko możliwość studiowania w ramach atrakcyjnych kierunków, ale także opcje związane z szeroko pojętym rozwojem naukowym i zawodowym.</p>
<p>W7. Młodzi ludzie, przez podejmowanie studiów, chcą przede wszystkim rozwijać swój potencjał intelektualny i poszerzać horyzonty.</p>	<p>R3. Należy podejmować działania doskonalące funkcjonowanie uczelni w obrębie modelu kształcenia akademickiego, a nie zawodowego.</p>

<p>W8. Proces kształcenia w Uniwersytecie Śląskim jest postrzegany pozytywnie, lecz zdaniem studentek i studentów w ramach ich kierunków jest kładziony nadmierny nacisk na nauczanie przedmiotów ogólnych.</p> <p>W9. Opinie studentek i studentów na temat proporcji poszczególnych form zajęć w programie studiów są raczej pozytywne, lecz wypowiedzi badanych wskazują na deficyty w zakresie zajęć o charakterze praktycznym i tutoringowym.</p>	<p>R4. Należy zwiększyć liczbę godzin zajęć praktycznych w ramach nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.</p>
<p>W10. Studentki i studenci chcą rozwijać się nie tylko w obrębie wybranego kierunku, ale pragną także zdobywać wiedzę poszerzoną, wykraczającą poza dziedzinę studiów.</p>	<p>R5. Należy podjąć działania zmierzające do zwiększenia możliwości zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji poza studiowanym kierunkiem.</p>
<p>W11. Studentki i studenci pozytywnie oceniają kompetencje wykładowczyń i wykładowców oraz ich postawy wobec studentek i studentów.</p>	<p>R6. Należy dbać o kompetencje merytoryczne i społeczne kadry – np. przez zróżnicowaną ofertę szkoleń i kursów.</p>
<p>W12. Nienajlepsza jest ocena organizacji studiowania – problemem jest mała elastyczność w zakresie budowania indywidualnych planów studiów.</p> <p>W13. Krytycznie oceniana jest obsługa administracyjna studentek i studentów.</p> <p>W14. Zaplecze infrastrukturalne nie jest postrzegane jako mocna strona Uniwersytetu Śląskiego.</p>	<p>R7. Należy poprawić funkcjonowanie administracji uczelni – w szczególności poprawa powinna dotyczyć jakości pracy dziekanatów.</p> <p>R8. Należy stale modernizować infrastrukturę – w zakresie lokalowym i sprzętowym.</p>

VI. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ FGI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD STUDENTÓW I STUDENTEK

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. Głównymi przesłankami do podjęcia studiów na Uniwersytecie Śląskim jest odległość od miejsca zamieszkania i znajomość uczelni.</p> <p>W2. Kadra akademicka Uniwersytetu Śląskiego jest bardzo wysoko oceniana przez studentki i studentów.</p> <p>W3. Przy wyborze kierunku studiów duże znaczenie ma oryginalna i szeroka oferta kierunków studiów Uniwersytetu Śląskiego.</p> <p>W4. Na wybór uczelni i kierunku wpływ mają znajomi, znajome oraz nauczyciele i nauczycielki kandydatów czy kandydatek.</p> <p>W5. Podczas decyzji o wyborze rodzaju studiów istotna dla kandydatów i kandydatek jest siatka zajęć na danym kierunku.</p> <p>W6. Szukając dogodnej dla siebie oferty edukacyjnej obcokrajowcy korzystają z ogólnodostępnych informacji w sieci.</p>	<p>R1. Warto podtrzymywać i intensyfikować relacje Uniwersytetu Śląskiego z otoczeniem zewnętrznym – w tym także ze szkołami ponadpodstawowymi.</p> <p>R2. Warto rozważyć promowanie oferty dydaktycznej Uniwersytetu Śląskiego również poza obszarem regionu – szczególnie kierunków unikatowych czy wybijających się poziomem w skali kraju. Budują one wizerunek Uniwersytetu jako uczelni nowoczesnej i reagującej na zmieniającą się rzeczywistość społeczną.</p> <p>R3. Należyte i wymierne docenienie pracy szczególnie szanowanych przez studentki i studentów dydaktyków i dydaktyczek powinno być kluczowym elementem długofalowej strategii rekrutacyjnej uniwersytetu.</p> <p>R4. Uniwersytet Śląski powinien wykorzystywać w działaniach wizerunkowo-promocyjnych swoich najznamienitszych wykładowców i wykładowczynie, którzy budują rangę nie tylko własnych dyscyplin, lecz całej uczelni.</p> <p>R5. Warto zadbać o łatwy i intuicyjny dostęp kandydatów i kandydatek do pełnej wiedzy na temat oferowanego kierunku studiów wraz z wykazem prowadzonych na nim zajęć.</p> <p>R6. Wśród interesariuszy zewnętrznego uniwersytetu pierwszorzędne znaczenie winni posiadać jej absolwenci i absolwentki, którzy stają się najbardziej wiarygodnymi „ambasadorami” i „ambasadorkami” uczelni i poszczególnych kierunków.</p> <p>R7. Warto podtrzymywać i wzmacniać sieci relacji z nauczycielami i nauczycielkami szkół średnich i podstawowych.</p> <p>R8. Myśląc o rekrutacji obcokrajowców warto dobrze zdefiniować potencjalnych kandydatów czy kandydatki i podjąć próby dotarcia do nich na przykład poprzez ofertę wybranych kierunków również</p>

	w obcych językach (np. angielskim czy ukraińskim).
<p>W7. Rozpoczynający edukację wyższą studentki i studenci często mają deficyt wiedzy na temat funkcjonowania uczelni i oferowanych przez nią możliwości.</p> <p>W8. Jedną z obaw studentek i studentów rozpoczynających edukację w Uniwersytecie Śląskim jest kwestia integracji z innymi studentami i studentkami.</p> <p>W9. Ważnym i cenionym elementem roli studentki czy studenta jest możliwość realizowania się w ponadstandardowych zajęciach (np. koła naukowe) czy uczestnictwa w rozmaitych wydarzeniach organizowanych przez uczelnię.</p> <p>W10. Dla studentek i studentów duże znaczenie mają rozmaite inicjatywy i wydarzenia organizowane przez Uniwersytet Śląski, które posiadają istotną funkcję w indywidualnym rozwoju i wspierają budowanie uczelnianej wspólnoty.</p> <p>W11. Uniwersytet Śląski oferuje możliwości edukacji osobom z niepełnosprawnościami, starając się reagować na ich rozmaite potrzeby.</p>	<p>R9. Warto rozważyć organizowanie skierowanych do rozpoczynających naukę studentek i studentów praktycznych szkoleń, w przystępny i ciekawy sposób prezentujących funkcjonowanie Uniwersytetu Śląskiego oraz oferowane studentom i studentkom możliwości.</p> <p>R10. Dyrektorzy i dyrektorki kierunków winni współtworzyć i stymulować aktywności integrujące studentki i studentów oraz tworzyć atmosferę sprzyjającą takim działaniom.</p> <p>R11. Zarządzający i zarządzające poszczególnymi kierunkami powinni nie tylko dbać o właściwe warunki do swobodnej ekspresji studentek i studentów, lecz także wspierać inicjatywy i wydarzenia wykraczające poza ramy programowe poszczególnych kierunków.</p> <p>R12. Na miarę zasobów i możliwości Uniwersytet Śląski powinien reagować na bieżąco na rozmaite zjawiska w otoczeniu zewnętrznym, również poprzez działania otwarte na studentki oraz studentów i z nimi współtworzone.</p> <p>R13. Organizując imprezy, szkolenia czy innego rodzaju wydarzenia należy pamiętać o ich właściwej komunikacji i potencjale integracyjnym, ułatwiającym budowanie interdyscyplinarnej akademickiej wspólnoty.</p> <p>R14. Należy na bieżąco ewaluować dostępność Uniwersytetu Śląskiego także dla osób z niepełnosprawnościami. Zagadnienie szeroko rozumianej dostępności winno być brane pod uwagę we wszelkich prowadzanych zmianach.</p>
<p>W12. Studenci i studentki bardzo wysoko cenią funkcjonowanie CINIbY, uznając dostęp do tej instytucji za jeden z bardzo ważnych benefitów studiowania w Uniwersytecie Śląskim.</p>	<p>R15. Warto zadbać o dobrą znajomość wśród studentów i studentek możliwości, które stwarza CINIbA.</p> <p>R16. Warto wykorzystywać CINIbĘ w strategiach promocyjnych poszczególnych kierunków.</p>

<p>W13. Studenci i studentki zwracali uwagę na mankamenty związane z organizacją kształcenia na niektórych kierunkach. Ich program w opinii studentek i studentów jest niespójny lub zajęcia następują po sobie w niewłaściwej kolejności.</p> <p>W14. Na części kierunków harmonogramy zajęć mają wedle opinii studentek i studentów mało przyjazny charakter (np. obfitują w długie przerwy między zajęciami).</p> <p>W15. Na niektórych wydziałach zgłaszano nieprzyjazną studentom i studentom pracę dziekanatów.</p> <p>W16. Studenci i studentki dostrzegają na niektórych wydziałach problemy związane z infrastrukturą, które utrudniają prowadzenie zajęć i efektywne w nich uczestnictwo (np. kwestia adekwatności pojemności sal do liczebności grup studentek i studentów).</p> <p>W17. W kwestii infrastruktury zgłaszano niedostatki związane ze swobodnym dostępem do internetu oraz wyposażeniem laboratoriów.</p> <p>W18. Większa liczba zajęć praktycznych w opinii studentek i studentów byłaby niezwykle przydatna na części kierunków.</p> <p>W19. Część studentek i studentów ma świadomość planowanej reorganizacji studiów na Uniwersytecie Śląskim i wyraża obawy związane z potencjalnym obniżeniem poziomu studiów.</p> <p>W20. Niektórzy studenci i studentki zwracają uwagę, że zbyt duża pobłażliwość nauczycielek i nauczycieli akademickich względem studentek i studentów prowadzi do obniżenia poziomu i motywacji całych grup zajęciowych.</p> <p>W21. Studenci i studentki bardzo doceniają możliwość indywidualnego wyboru przedmiotów, również spoza własnego kierunku studiów.</p> <p>W22. Swoboda wyboru promotora lub promotorki pracy dyplomowej byłaby</p>	<p>R17. W miarę możliwości należy dbać o przejrzystą i sprawną organizację kształcenia.</p> <p>R18. Warto dokonać ewaluacji programów poszczególnych kierunków i zadbać o ich spójność oraz właściwą komunikację pomiędzy prowadzącymi zajęcia.</p> <p>R19. Na ile to osiągalne, warto przygotowywać harmonogramy zajęć biorąc pod uwagę także perspektywę i potrzeby studentek i studentów.</p> <p>R20. Planując harmonogram zajęć i ich umiejscowienie należy brać pod uwagę liczebność grup i pojemność sal.</p> <p>R21. W miarę możliwości należy dbać o rozwój infrastruktury uczelnianej, w tym infrastruktury cyfrowej.</p> <p>R22. W programach poszczególnych kierunków warto zwracać uwagę na właściwą relację pomiędzy liczbą przedmiotów teoretycznych a zajęciami mającymi charakter praktyczny.</p> <p>R23. Jeśli to możliwe, warto na części kierunków rozważyć projektowe formy weryfikacji wiedzy studentek i studentów.</p> <p>R24. Planowane zmiany w organizacji studiów w Uniwersytecie Śląskim w oczywisty sposób nie mogą prowadzić do obniżenia poziomu studiów. Konieczne wydaje się ich dobre komunikowanie, rozwiewające ewentualne związane z tym wątpliwości.</p> <p>R25. Należy stanowczo przestrzegać zapisanych w sylabusach rygorów i obowiązków studentek i studentów, koniecznych do zaliczenia przedmiotu.</p> <p>R26. Stworzenie możliwości indywidualnego wyboru ścieżki edukacyjnej jest rozwiązaniem zgodnym z oczekiwaniami studentek i studentów. Ważna jest jednak dobra komunikacja tej zmiany, która rozwieje pojawiające się wątpliwości (np. obawy przed obligatoryjnym wzięciem odpowiedzialności za kształt własnej edukacji).</p> <p>R27. Na ile to możliwe, w konkretnych warunkach i przy zachowaniu określonych rygorów, warto rozważyć możliwość</p>
---	---

<p>w opinii studentek i studentów bardzo pożądanym rozwiązaniem.</p> <p>W23. Część studentek i studentów opowiada się za prowadzeniem niektórych wykładów w formie zdalnej.</p> <p>W24. Studenci i studentki w bardzo zróżnicowany sposób oceniają lektoraty językowe. Kluczowe znaczenie dla oceny jakości lektoratów językowych miała postawa konkretnych nauczycieli i nauczycielek akademickich, ale także wielkość grup zajęciowych i forma przerabianego materiału.</p> <p>W25. Wśród studentek i studentów pojawiły się głosy krytyczne względem komunikacji wewnętrznej na Uniwersytecie Śląskim. Jest to obszar wymagający nieustannej ewaluacji i korekty.</p> <p>W26. Sporą część informacji o funkcjonowaniu uczelni studentek i studenci pozyskiwali w sposób nieformalny – na przykład od znajomych ze starszych roczników.</p> <p>W27. Strona internetowa Uniwersytetu Śląskiego była oceniana jako mało intuicyjna i nieprzejrzysta.</p>	<p>swobodnego wyboru promotora lub promotorki przez studentki i studentów.</p> <p>R28. W ściśle określonych i dobrze uzasadnionych przypadkach warto rozważyć możliwość zdalnej formy niektórych zajęć, szczególnie mających charakter wykładowy.</p> <p>R29. W miarę możliwości należy dążyć do jak najmniejszych liczebnie grup na lektoratach zajęciowych oraz różnicować ich poziomy. Warto uwrażliwiać nauczycielki i nauczycieli akademickich na powiązanie tematyki kursów językowych ze specyfiką poszczególnych kierunków.</p> <p>R30. Kwestia prawidłowej, skutecznej komunikacji wewnętrznej Uniwersytetu Śląskiego jest absolutnie fundamentalna, pozwoli ona uniknąć wielu różnych wynikających z braku informacji problemów.</p> <p>R31. Warto rozważyć analizę komunikacji internetowej Uniwersytetu Śląskiego, w tym przede wszystkim wyglądu i intuicyjności strony internetowej.</p> <p>R32. Na ile to możliwe, należy zadbać o przestrzeń wypoczynku i nauki dla studentek i studentów na poszczególnych wydziałach.</p>
---	--

VII. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD UCZNIÓW I UCZENNIC SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W16. Zdecydowana większość uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych to przyszli studenci i studentki. Mają plany dotyczące dalszego kształcenia, co oznacza, że wśród osób kończących szkoły średnie powszechne zdaje się być przekonanie o znaczeniu i wartości wyższego wykształcenia</p> <p>W17. Wśród osób uczących się w szkołach średnich obserwuje się znaczny poziom zainteresowania podjęciem studiów stacjonarnych, co można wiązać z brakiem konieczności ponoszenia kosztów związanych ze studiowaniem w tym trybie. To z pewnością jeden z ważniejszych powodów, dla których młodzież wybiera właśnie ten rodzaj studiów.</p> <p>W18. Wśród maturzystów notuje się spory odsetek osób niezdecydowanych co do wyboru trybu studiów. Osoby te mogą być potencjalnymi odbiorcami działań promocyjnych szkół wyższych, które mogą starać się pozyskać kandydatki i kandydatów na studia w tej grupie młodzieży.</p> <p>W19. Duża część młodzieży uczącej się w szkołach ponadpodstawowych województwa śląskiego chce kontynuować naukę w uczelniach działających w regionie. Najwięcej badanych zamierza podjąć studia w Katowicach, zaś najczęściej wybieraną przez nich uczelnią jest Uniwersytet Śląski.</p>	<p>R16. Szkoły wyższe powinny podejmować intensywne działania promujące ich ofertę edukacyjną wśród uczennic i uczniów ostatnich klas liceów i techników.</p> <p>R17. Działania promocyjne uczelni działających na terenie Aglomeracji Śląskiej powinny być ukierunkowane na eksponowanie korzyści wynikających z podejmowania przez młodzież studiów w bliskiej odległości od ich miejsca zamieszkania.</p>
<p>W20. Rodzice pozostają osobami, które mają znaczący wpływ na decyzje edukacyjne młodzieży szkół ponadpodstawowych.</p> <p>W21. Podstawową determinantą wyboru uczelni przez młodzież jest jej oferta dydaktyczna – czynnik ten zwykle kierunkuje zainteresowanie kandydatów podjęciem studiów w konkretnej szkole wyższej.</p>	<p>R18. Planując działania informacyjno-promocyjne warto, by uczelnie uwzględniły rodziców uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych w gronie ich potencjalnych odbiorców. Im więcej informacji o ofercie dydaktycznej dotrze bowiem do rodziców, tym większa szansa na zainteresowanie nią kandydatek i kandydatów na studia.</p>

<p>W22. Absolwenci i absolwentki szkół ponadpodstawowych najczęściej wybierają kierunki studiów zgodne z ich zainteresowaniami, a jednocześnie takie, które dają dobre perspektywy zatrudnienia po ukończeniu studiów.</p>	<p>R19. Uczelnie powinny prowadzić bieżący monitoring preferencji edukacyjnych uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych.</p> <p>R20. Oferta dydaktyczna uczelni powinna być kształtowana w sposób przemyślany, z uwzględnieniem oczekiwań i zainteresowań kandydatek i kandydatów na studia, jak również potrzeb rynku pracy.</p>
<p>W23. Oczekiwania uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych względem studiów są zbieżne z deklarowanymi przez nich/nie powodami, dla których wybierają konkretne kierunki studiów. Najważniejsze jest dla nich, by studia rozwijały ich zainteresowania, a ich ukończenie stwarzało dobre perspektywy zatrudnienia, natomiast najmniej istotne jest dla nich angażowanie się w działalność studencką</p>	
<p>W24. Najważniejszym źródłem informacji na temat uczelni i kierunków studiów są dla uczennic i uczniów szkół ponadpodstawowych strony internetowe, jak również profile szkół wyższych w serwisach społecznościowych. Stosunkowo często informacje na ten temat czerpią również od koleżanek i kolegów.</p> <p>W25. Najważniejsze informacje, jakich poszukują kandydaci i kandydatki na studia to te, które dotyczą dostępnych kierunków studiów oraz kryteriów kwalifikacji na studia. Pożądane jest przez nich również pozyskiwanie opinii absolwentek i absolwentów na temat uczelni – posiadają oni bowiem wiedzę i doświadczenie związane ze studiowaniem, którymi mogą się podzielić.</p>	<p>R21. Należy zadbać o dostosowanie konstrukcji i zawartości stron internetowych uczelni do potrzeb i oczekiwań kandydatek i kandydatów na studia. Treści (zwłaszcza te, które dotyczą programów studiów czy kryteriów przyjęć na studia) powinny być łatwo dostępne i prezentowane w sposób przystępny, a zarazem przyciągający uwagę.</p> <p>R22. Działania promujące ofertę dydaktyczną uczelni powinny być wzmacniane przez publikowanie sylwetek i opinii jej absolwentów.</p> <p>R23. Warto w odpowiedni sposób kształtować wizerunek uczelni w mediach społecznościowych; w szczególności należy rozważyć odpowiedni dobór mediów społecznościowych jako narzędzi służących informowaniu i promocji uczelni, uwzględniając aktualne trendy związane z ich użytkowaniem przez młodzież.</p>
<p>W26. Odsetek uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych, deklarujących styczność z materiałami promującymi</p>	<p>R24. Należy wzmacniać działania promujące studia w Uniwersytecie Śląskim, adresując je bezpośrednio do osób uczących się w</p>

<p>studiowanie w UŚ jest umiarkowanie duży.</p> <p>W27. Najważniejszym miejscem, w którym uczniowie i uczennice szkół ponadpodstawowych poszukują informacji o ofercie dydaktycznej Uniwersytetu Śląskiego jest przestrzeń wirtualna, tj. strona internetowa i profile uczelni w serwisach społecznościowych.</p> <p>W28. Większość badanych uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych nigdy nie słyszała o wydarzeniach organizowanych lub współorganizowanych przez Uniwersytet Śląski.</p> <p>W29. Wydarzeniem organizowanym przez Uniwersytet Śląski, w którym uczestniczy najwięcej uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych jest Śląski Festiwal Nauki.</p>	<p>liceach i technikach działających w województwie śląskim.</p> <p>R25. Pożądane jest podjęcie działań na rzecz doskonalenia strony internetowej oraz profili UŚ w serwisach społecznościowych.</p> <p>R26. Należy dążyć do zintensyfikowania działań promujących wydarzenia organizowane lub współorganizowane przez Uniwersytet Śląski, uruchamiając różne kanały dystrybucji informacji na ten temat. Należy zadbać o to, by trafiały one bezpośrednio do młodzieży i były prezentowane w sposób dla niej atrakcyjny.</p> <p>R27. Należy mocniej akcentować udział Uniwersytetu Śląskiego w wydarzeniach, których odbiorcami jest młodzież tak, by były one jednoznacznie kojarzone z tą uczelnią.</p>
<p>W30. Poziom ogólnego (wstępnego) zainteresowania uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych podjęciem studiów w Uniwersytecie Śląskim można ocenić jako duży – mniej więcej dwie trzecie badanych zadeklarowało, że rozważają podjęcie studiów w tej uczelni.</p> <p>W31. Najczęściej wymienianą przesłanką uzasadniającą wybór Uniwersytetu Śląskiego jako miejsca studiowania jest konkretny kierunek, który jest przez nią prowadzony. Oferta dydaktyczna Uniwersytetu Śląskiego jest bardzo bogata, obejmuje wiele programów studiów z różnych dziedzin, co z pewnością może przyciągać kandydatów na studia i decydować o konkurencyjności tej uczelni względem innych szkół wyższych działających w regionie.</p>	<p>R28. Należy wykorzystać wstępne zainteresowanie uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych podjęciem studiów w Uniwersytecie Śląskim przez realizację działań celowanych w stronę osób niezdecydowanych co do ostatecznego wyboru kierunku studiów.</p>

VIII. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD NAUCZYCIELEK I NAUCZYCIELI SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. W opinii nauczycielek i nauczycieli znaczna część uczennic i uczniów decyduje się na podjęcie studiów tuż po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej, co najpewniej wynika z ich przekonania o znaczeniu wyższego wykształcenia w rozwoju kariery zawodowej. Ukończenie liceum ogólnokształcącego nie przygotowuje do wykonywania określonego zawodu, stąd konieczne jest dalsze kształcenie. Należy też zauważyć, że <i>gros</i> młodych ludzi nie dąży do pełnego usamodzielnienia się po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej – studia dają im szansę na przedłużenie czasu, w którym nie muszą martwić się o swoje utrzymanie, ponieważ odpowiedzialność za to biorą ich rodzice</p> <p>W2. Według nauczycieli i nauczycielek absolwenci i absolwentki szkół ponadpodstawowych najchętniej wybierają uczelnie publiczne działające na terenie Aglomeracji Śląskiej. Wpływ na ich decyzje ma z pewnością fakt, że ich oferta dydaktyczna jest najbardziej rozbudowana, ponadto kształcenie w nich jest bezpłatne. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że rozpoznawalność i renoma wielu z nich jest wyższa niż to ma miejsce w odniesieniu do szkół niepublicznych.</p>	
<p>W3. Zdaniem nauczycielek i nauczycieli szkół ponadpodstawowych osobami, których opinie bierze pod uwagę młodzież, podejmując decyzje dotyczące wyboru studiów są ich koleżanki i koledzy, a także rodzice. Ponad połowa badanych uznała jednak, że młodzi ludzie podejmują takie decyzje samodzielnie.</p> <p>W4. Według nauczycieli i nauczycielek pierwszorzędne znaczenie przy wyborze uczelni przez kandydatów i kandydatki na studia ma jej oferta dydaktyczna: jeśli jest ona rozbudowana i trafia w potrzeby oraz</p>	<p>R1. Działania informacyjno-promocyjne prowadzone przez uczelnie powinny być kierowane do młodzieży, ale również do jej rodziców oraz nauczycieli.</p> <p>R2. Oferta dydaktyczna uczelni powinna odpowiadać wymaganiom rynku pracy. Należy ją kształtować z udziałem interesariuszy zewnętrznych – przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.</p>

<p>zainteresowania młodych ludzi, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostanie przez nich wybrana. Nie bez znaczenia pozostają też czynniki ekonomiczne: jeśli uczelnia zlokalizowana jest w niedużej odległości od miejsca zamieszkania, a w dodatku oferuje bezpłatne kształcenie, to ogranicza to koszty, jakie ponosi osoba studiująca i jej rodzice. Może to być ważny czynnik motywujący do podjęcia studiów na uczelniach publicznych, działających blisko miejsca zamieszkania przyszłych studentek i studentów.</p> <p>W5. W opinii nauczycieli i nauczycielek wybierając kierunki studiów, ich uczniowie i uczennice kierują się w głównej mierze względami pragmatycznymi. Szczególne znaczenia mają dla nich perspektywy zatrudnienia, wysokie zarobki, jakie będą uzyskiwać po ukończeniu studiów. Nie bez znaczenia pozostają jednak również ich zainteresowania.</p>	
<p>W6. Zdaniem nauczycielek i nauczycieli szkół ponadpodstawowych ich uczniowie i uczennice są najbardziej zainteresowani informacjami na temat kryteriów kwalifikacji na studia oraz dostępnych kierunków studiów. Ważne są dla nich także opinie absolwentów na temat uczelni. Wiedzę na ten temat czerpią zwykle od koleżanek i kolegów oraz ze stron internetowych uczelni</p>	<p>R3. Uczelnie powinny zadbać o dostęp do pełnych informacji o kryteriach kwalifikacji na studia, jak również o swojej ofercie dydaktycznej. Informacje te powinny być łatwo dostępne dla kandydatek i kandydatów na studia.</p>
<p>W7. Zdecydowana większość nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych zetknęła z materiałami promującymi studiowanie w UŚ.</p> <p>W8. Strona internetowa UŚ jest najważniejszym nośnikiem informacji na temat oferty dydaktycznej tej uczelni.</p> <p>W9. Zdaniem nauczycieli i nauczycielek wydarzeniem organizowanym przez Uniwersytet Śląski, w którym uczestniczy najwięcej uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych jest Śląski Festiwal Nauki. Oprócz tego młodzi ludzie dosyć chętnie uczestniczą w wydarzeniach,</p>	<p>R4. Należy dokładać starań, by treści zamieszczone na stronie internetowej UŚ były atrakcyjne, przyciągające, a jednocześnie w sposób wyczerpujący i klarowny prezentowały możliwości, jakie stwarza studiowanie w UŚ.</p> <p>R5. Współpraca Uniwersytetu Śląskiego ze szkołami ponadpodstawowymi powinna uwzględniać wydarzenia, których przynajmniej jednym z celów będzie prezentowanie oferty dydaktycznej uczelni.</p> <p>R6. Warto rozważyć włączenie na szeroką skalę studentek i studentów w inicjatywy promujące studia w Uniwersytecie</p>

<p>które są ukierunkowane na przybliżanie im oferty edukacyjnej tej uczelni.</p> <p>W10. Zdaniem nauczycieli i nauczycielek osobami reprezentującymi Uniwersytet Śląski, z którymi chętnie spotkaliby/spotkałyby się ich uczniowie i uczennice jest kadra akademicka oraz studenci i studentki tej uczelni.</p> <p>W11. Za najbardziej atrakcyjne formy spotkań uczniów i uczennic z kadrami akademicką uczelni uznano warsztaty. Uznanie zyskał również pomysł organizowania spotkań informacyjnych dotyczących studiów oraz wykładów popularnonaukowych.</p> <p>W12. Wizerunek Uniwersytetu Śląskiego w środowisku nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych jest oparty na przekonaniu, że jest to ceniony oraz prestiżowy ośrodek akademicki, proponujący zróżnicowaną ofertę dydaktyczną.</p>	<p>Śląskim. Przekaz płynący do uczniów i uczennic od ich rówieśników i rówieśnic bywa bowiem najbardziej przekonujący i trafny, może więc najsukuteczniej zachęcać do podejmowania studiów w tej uczelni.</p> <p>R7. Uniwersytet Śląski powinien występować do szkół ponadpodstawowych z propozycją przeprowadzenia zajęć, które będą aktywizowały młodzież, a także ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy w sposób przystępny i atrakcyjny. Warto również uwzględnić spotkania, w trakcie których prezentowana będzie oferta dydaktyczna Uczelni.</p> <p>R8. Warto byłoby wykorzystywać pozytywne opinie i skojarzenia kadry pedagogicznej szkół ponadpodstawowych związane z Uniwersytetem Śląskim, prowadząc szeroko zakrojone działania promocyjne w szkołach ponadpodstawowych.</p>
--	--

IX. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z DESK RESEARCH DOTYCZĄCEGO LOSÓW ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. Wyraźnie zmniejszyła się liczba absolwentek i absolwentów – z 6 809 do 4 618 osób.</p>	<p>R1. Pożądane jest prowadzenie akcji promocyjnych, zachęcających do podejmowania studiów w Uniwersytecie Śląskim – także w mniejszych miejscowościach.</p> <p>R2. Do osób studiujących na ostatnim toku studiów pierwszego stopnia należy skierować ofertę poradnictwa zawodowego (m.in. z zakresu przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, aktywne poszukiwanie pracy, przygotowanie się do postępowania kwalifikacyjnego, itp.).</p> <p>R3. Do osób studiujących na ostatnim toku studiów pierwszego stopnia należy skierować ofertę zajęć dotyczących prawa pracy (prawa i obowiązki pracownika, rodzaje umów z pracodawcą, itp.).</p> <p>R4. Należy informować osoby studiujące o sytuacji na rynku pracy (m.in. o zmianach w zakresie popytu na określone zawody, kwalifikacje).</p> <p>R5. Należy informować osoby studiujące o możliwości pozyskania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej (zapraszanie na spotkania ze studentami przedstawicieli środowiska biznesu, publicznych służb zatrudnienia).</p> <p>R6. Należy prowadzić dalsze, cykliczne monitorowanie losów zawodowych absolwentek i absolwentów Uniwersytetu Śląskiego.</p> <p>R7. Należy kontynuować realizację programów stażowych dla osób studiujących.</p> <p>R8. Warto cyklicznie informować osoby studiujące o działalności Biura Karier Uniwersytetu Śląskiego (informacje także na poziomie Wydziałów i kierunków studiów).</p>
<p>W2. Zmniejszył się odsetek absolwentek i absolwentów deklarujących posiadanie wiedzy o tym, gdzie i jak szukać pracy (z 65% do 56%).</p>	
<p>W3. Zmniejszył się odsetek absolwentek i absolwentów deklarujących posiadanie wiedzy na temat wymagań stawianych przez pracodawców absolwentkom i absolwentom (z 50% do 47%).</p>	
<p>W4. Nieznacznie zmniejszył się udział absolwentek i absolwentów deklarujących posiadanie wiedzy, na jakim stanowisku potencjalnie mogliby podjąć pracę (z 79% do 78%).</p>	
<p>W5. Odnotowano wzrost udziału absolwentek i absolwentów deklarujących posiadanie wiedzy o potencjalnych firmach/organizacjach, które mogą być dla nich pracodawcami (z 70% do 72%).</p>	
<p>W6. Zaobserwowano spadek udziału osób aktywnych zawodowo w okresie studiów - z 84% do 74% (dotyczy pracy w Polsce) i z 9,0% do 6,4% (dotyczy pracy za granicą).</p>	
<p>W7. Analizując status absolwentek i absolwentów na rynku pracy, okazało się, że nieznacznie zmniejszył się odsetek pracujących (z 76% do 74%) oraz prowadzących własną działalność gospodarczą (z 4% do 3%).</p>	
<p>W8. Nieznacznie zwiększył się udział pracujących w woj. śląskim (z 82% do 84%), natomiast zmniejszył się udział pracujących poza granicami kraju (z 4%</p>	

<p>do 3%) oraz w innym województwie (z 14% do 13%).</p>	
<p>W9. Absolwentki i absolwenci aktywni zawodowo najczęściej wskazywali na następujące źródła informacji o ofertach pracy: portale internetowe z ofertami pracy, rodzina/znajomi, bezpośredni kontakt z pracodawcami, strony www firm.</p>	
<p>W10. Wyraźnie zwiększył się udział freelancerów, którzy swoją działalność rozpoczynają podczas studiów (z 46% do 55%).</p>	
<p>W11. Najistotniejszymi powodami rozpoczynania działalności gospodarczej (zarówno dla absolwentek i absolwentów z rocznika 2016/2017 oraz 2019/2020) okazały się: niezależność, chęć osiągnięcia wysokich dochodów, work-life balance, zgodność z zainteresowaniami, mała atrakcyjność pracy etatowej.</p>	
<p>W12. W przypadku absolwentek i absolwentów, którzy pracują jako freelancerzy do rozpoczęcia tej formy działalności najczęściej motywowało chęć bycia niezależnym, work-life balance (porównując absolwentki i absolwentów z rocznika 2016/2017 do absolwentek i absolwentów z rocznika 2019/2020 udział tego czynnika zwiększył się o dwadzieścia cztery punkty procentowe i wyniósł 70%), ponadto akcentowano możliwość wykonywania pracy zgodnej z zainteresowaniami.</p>	
<p>W13. W przypadku niepracujących absolwentek i absolwentów, zmniejszył się udział tych którzy poszukują zatrudnienia do 3 miesięcy (z 72% do 56%), natomiast zwiększył się odsetek absolwentek i absolwentów poszukujących pracy dłużej niż 3 a krócej niż 6 miesięcy (z 4% do 23%), zmniejszył się odsetek absolwentek i absolwentów poszukujących pracy dłużej niż 12 miesięcy (z 13% do 10%).</p>	

<p>W14. Wśród niepracujących absolwentek i absolwentów wzrósł udział tych, którzy deklarują chęć podjęcia pracy niezgodnej z ukończonym kierunkiem studiów (z 4% do 8%).</p>	
<p>W15. Dla niepracujących absolwentek i absolwentów z rocznika 2016/2017 kluczowymi czynnikami przesądzającymi o postrzeganiu oferty pracy jako atrakcyjnej były: atrakcyjne wynagrodzenie, stabilność zatrudnienia, dobra atmosfera w pracy, zgodność pracy z zainteresowaniami, work-life balance; natomiast dla niepracujących absolwentek i absolwentów z rocznika 2016/2017 najistotniejszymi czynnikami przesądzającymi o postrzeganiu oferty pracy jako atrakcyjnej okazały się: atrakcyjne wynagrodzenie, work-life balance, stabilność zatrudnienia, dobra atmosfera w pracy, zgodność pracy z zainteresowaniami.</p>	
<p>W16. Głównym powodem niepodejmowania pracy przez absolwentki i absolwentów studiów pierwszego stopnia jest kontynuacja nauki.</p>	
<p>W17. Zmniejszył się udział absolwentek i absolwentów, którzy wskazują na chęć wyboru innych studiów w przypadku hipotetycznej, ponownej decyzji o wyborze studiowania - wśród absolwentek i absolwentów z rocznika 2016/2017 udział tych osób kształtował się na poziomie 35%, natomiast wśród absolwentów z rocznika 2019/2020 udział ten zmniejszył się o cztery punkty procentowe i wynosił 31%.</p>	

X. WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ CAWI PRZEPROWADZONYCH W OTOCZENIU SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. Pracodawcy oczekują od absolwentek i absolwentów szkół wyższych przede wszystkim następujących kompetencji i kwalifikacji: umiejętności pracy w zespole, umiejętności szybkiego uczenia się, komunikatywności i umiejętności pracy własnej.</p>	<p>R1. Warto organizować warsztaty dla osób studenckich z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pracy w zespole (także wielokulturowym, międzynarodowym), b) efektywnego uczenia się, c) zasad komunikacji (werbalnej i pisemnej), d) samodzielnej organizacji pracy, e) sposobów radzenia sobie ze sytuacjami stresującymi, f) aktywnych sposobów poszukiwania pracy, g) autoprezentacji w postępowaniu kwalifikacyjnym. <p>R2. Należy kontynuować realizację programów stażowych dla osób studenckich.</p> <p>R3. Należy prowadzić ewaluację praktyk studenckich pod kątem zdobycia umiejętności praktycznych przez osoby uczestniczące w praktykach.</p> <p>R4. Warto wdrożyć system informowania osób studiujących o zmianach popytu na rynku pracy na kwalifikacje pracowników.</p> <p>R5. Warto powierzyć realizację części zajęć dydaktycznych, kształtujących kompetencje i umiejętności pożądane w konkretnych zawodach doświadczonym praktykom.</p> <p>R6. Należy promować Uniwersytet Śląski jako uczelnię, która uczestniczy w projektach międzynarodowych.</p> <p>R7. Warto informować pracodawców i organizacje zrzeszających pracodawców o możliwościach współpracy z UŚ.</p> <p>R8. Należy promować projekty naukowe, których wyniki włączane są w funkcjonowanie firm i instytucji.</p>
<p>W2. Niemal co czwarty pracodawca wskazał na umiejętność radzenia sobie z sytuacjami stresującymi jako na szczególnie pożądaną kompetencję u osób kończących szkoły wyższe.</p>	
<p>W3. Pracodawcy do najistotniejszych zalet osób kończących naukę w szkołach wyższych zaliczyli: korzystanie z nowoczesnych technologii informatycznych, szybkie uczenie się, znajomość języków obcych i wysoką motywację do pracy.</p>	
<p>W4. Pracodawcy do najistotniejszych słabych stron absolwentek i absolwentów szkół wyższych zaliczyli: roszczeniowość, wysokie wymagania finansowe, brak doświadczenia, brak umiejętności organizacji pracy własnej i brak motywacji do pracy.</p>	
<p>W5. Najwięcej jednoznacznie negatywnych opinii (oceny niedostateczne) uczestniczący w badaniu pracodawcy sformułowali wobec umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów przez osoby kończące szkoły wyższe, radzenia sobie ze sytuacjami stresującymi oraz wobec wychodzenia z inicjatywą.</p>	
<p>W6. Badani pracodawcy generalnie korzystnie oceniają umiejętności absolwentek i absolwentów szkół wyższych w zakresie przygotowywania dokumentów aplikacyjnych.</p>	
<p>W7. Pracodawcy niezbyt korzystnie oceniają umiejętność zaprezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej przez</p>	

absolwentki i absolwentów szkół wyższych.	
W8. Kluczowe ograniczenia, które w opiniach pracodawców utrudniają absolwentkom i absolwentom szkół wyższych podjęcie pracy, to: zbyt wysokie oczekiwania finansowe, brak doświadczenia zawodowego, mała aktywność podczas poszukiwania pracy oraz brak umiejętności autoprezentacji.	
W9. Pracodawcy uważają, że na dostosowanie kompetencji absolwentek i absolwentów szkół wyższych do popytu rynkowego wpłynęłoby przede wszystkim: realizacja części zajęć przez praktyków, zwiększenie liczby godzin praktyk zawodowych oraz uczenie osób studiujących samodzielności i kreatywności.	
W10. Pracodawcy mają pozytywne skojarzenia z Uniwersytetem Śląskim – wyraźnie akcentując rolę uczelni w rozwoju regionu.	
W11. Najistotniejsze korzyści dla pracodawców wynikające ze współpracy z UŚ to: poszerzenie sieci współpracy/kontaktów firmy oraz możliwość rozwoju własnych zasobów ludzkich.	
W12. Najistotniejszymi barierami utrudniającymi współpracę pracodawcom z naukowcami okazały się: niewystarczający przepływ informacji pomiędzy tymi środowiskami, obciążenia biurokratyczne i bariery prawne oraz niezajomość przez środowisko naukowe realiów biznesu.	
W13. W opiniach pracodawców korzystnie na wizerunek UŚ wpłynie dalsze rozwijanie współpracy z innymi firmami i instytucjami, promowanie i upowszechnianie wyników badań (w kraju i za granicą), przy czym wyniki tych badań powinny być wdrażane w praktykę funkcjonowania firm i instytucji.	